

AIK och Arbetsförmedlingens jobcoachar – en fundering över hur man kommer till rätta med alla gräsligheter som redovisas i TV

av Bengt-Åke Wennberg

AIK:s supporterklubbs medlemmar – Firman Boys – har med hot om våld och skrämsel lyckats få sin vilja igenom. Ledare och samhällets representanter krökte rygg för deras hot – och till och med accepterade det.

Arbetsförmedlingen har visat sig använda miljoner av våra skattepengar för att låta entreprenörer bemöta arbetssökande på ett sätt som är skadligt för de arbetssökande, deras självkänsla och därmed också alla oss andra i samhället.

Ovanstående två ämnen har inte lämnat mig någon ro. FÖRSKRÄCKLIGT. Ofattbart att det som hänt kunnat hända.

Men när upprördheten lagt sig slår det mig att resonemang och debatter om denna typ av frågor blir som samtal på dumskallarnas julafton. De är

anklagelser, skuldbeläggande och försvarstal som inte på något sätt klarar ut vad det är som sker och hur det dom hände kunde hända. Vi behöver andra sätt att resonera för att klara ut sådana frågor så att vi medborgare begriper vad som händer och slipper höra dessa spekulationer, fördömanden och anklagelser.

När det gäller att förstå hur det blir som det blir när människor gör som de gör kan man använda sig av något som kallas ett kontrafaktiskt resonemang. Det kontrafaktiska handlar om "Vad skulle kunnat bli om" "det eller det" hänt eller om vi hade gjort "si eller så". Detta var ämnet för många av de diskussioner som fördes. Men resonemangen var meningslösa och totalt triviala.

I radioprogrammet Vetenskapens Historia i dag väcktes frågan om man kan lära sig något av historien. Svaret blev egentligen – nej. Historien upprepar sig inte. Den är inte lagbunden av det enkla skälet att det är människorna som skapar den och människor har alltid en valmöjlighet. De har en handlingsfrihet – inte helt och hållet – men de skulle ha haft en möjlighet att göra annorlunda än de gjorde. De valde att handla som de gjorde och så blev det som det blev. *Det är på denna fråga vi måste koncentrera vår analys.*

Vad som då kan diskuteras – eftersom människan är ett socialt djur – som genom tidigare erfarenheter, samtal och överläggningar har en förmåga att gemensamt genomskåda det som varit. I samband med detta kan hon betänka vad som kunde ha hänt om... Om de inblandade har denna förmåga så ser de också att de har ett val att göra något annat än de gjorde. Att förstå denna princip är grunden för all utveckling.

Vad det handlar om att utveckla är förmågan att hantera oväntade situationer och när så är lämpligt gripa tillfället i flykten och bryta en till synes oundviklig och negativ utveckling. Självmord är exempelvis en konsekvens av att man saknar denna förmåga. Man har hamnat i en återvändsgränd och förlorat sin identitet som människa.

Nu är frågan: Vilket socialt fenomen är Firman Boys maktmissbruk och Arbetsförmedlingens misslyckande en konsekvens av?

För mig är det självklart att det negativa utfallet av arbetsförmedlingens insatser på något sätt har med identitetsbildning att göra. De sökande ges en olämplig självbild både i sina egna ögon och hos de som skall hjälpa dem. De är inte personer som måste underkasta sig arbetsförmedlingens åtgärder. De är inte "nummer" i raden. De är

redliga människor som istället måste stödjas i sina försök att ta sig en plats i samhället.

Präglas förmedlandet av en mentalitet att de skall "sysselsättas", "pushas på", "förmås att" etc. eller att de egentligen bara vill leva på bidrag är det inte underligt att Arbetsförmedlingen misslyckas.

Firman boys – AIK:s supporterklubbs – medlemmar får sin identitet genom att vara med i gänget. *Genom gänget blir de starka och mäktiga.* De kan nästan känna sig oövervinnerliga. Så var det med Hitler och det tyska folket 1943 då han stod på höjden av sin makt. Han hade lyckats med allt. Men sedan gick det utför.

Hur kan vi andra då medverka till att Arbetsförmedlingens paternalistiska inställning ändras och till att Firman Boys fullständigt missriktade uppfattning om sig själva kan brytas så att båda parter kan bidra mer konstruktivt till samhället? Detta vore värt att tänka på och resonera om i de program som sänds i TV. Dagens program är bara skuldbeläggande och destruktiva.

Firman Boys sade till och med efter programmen – Tack för reklamen!!!

PS. Om man i vardagens diskussioner på ovanstående sätt tog mer fasta på fenomenet kontrafakticitet – istället för ägna sig åt skuldbelägganden och gnäll – så skulle vi alla medverka till att belysa rubrikens frågor. Den som med denna ambition vill fördjupa sig i kontrafakticitetens användning i humanvetenskapligt arbete kan ladda ner [José Luis Ramirez korta PM om saken](#).

Referenser

Münchenmöten och fjärilsfladder – om kontrafaktisk historia.

Vetenskapsradion – Historia. Sveriges Radio 11 april 2013.

<https://sverigesradio.se/sida/avsnitt/177421?programid=407>

Nordengren Christensen S (2011): Approaching Counterfactuals in History. Avhandling. Fakulteten för Humaniora. Oslo Universitet.

Ramírez J L (2013): Kontrafakticitetsbegreppet, handlingskloket och retorikvetenskap. Degerfors: Samarbetsdynamik AB

<https://naetverkssamhaellet.se/Filerpdf/Bloggar/Bloggar2013/Kontrafakticitet.pdf>